

Seminární práce do předmětu Finanční trhy

Téma: Vývoj Pražské burzy

Vypracovala: Markéta Václavová

UČO: 100055

Obor: Hospodářská politika

2.ročník, 3. semestr

1) Úvod:

Cílem mé seminární práce je podat kompletní informace o vývoji a historických meznících pražské burzy. Pokusím se zmapovat období od úplných počátků burzy na českém území až po současný stav pražské burzy. Podrobněji jsem se zabývala srovnáním vývoje kurzů, objemu obchodů a událostí, které na ně působily. Pro srovnání jsem vybrala roky 1993, 1999 a 2005. Rok 1993 z důvodu počátku skutečného fungování Burzy cenných papírů Praha.

Metodou, kterou jsem při zpracovávání své seminární práce využila, je syntéza. Z velkého množství zdrojů, které k danému tématu existují, jsem se snažila sestavit souhrnný, srozumitelný text. V osmé kapitole předkládám pro lepší orientaci grafy, vývoje indexu PX50. Pro přehlednost uvádím v Příloze přehled nejdůležitějších událostí v existenci pražské burzy.

2) První burza na území České republiky

České burzovníctví je podstatně mladší než to západoevropské. Historie burz na našem území se datuje od druhé poloviny devatenáctého století. Původně probíhaly obchody s obilím a zemědělskými plodinami na týdenních trzích. V Praze se obchodovalo nejvíce na Koňském trhu, později od roku 1882 na Senovážném náměstí. Rozvoj obchodu motivoval ke zřízení organizovaného střediska obchodu¹.

V roce 1861 v Praze byla založena tzv. Produkthalle, jednalo se o komisionářský obchod se všemi plodinami. Samotná burza, která se členila na peněžní a zbožovou, pak byla založena 13. listopadu 1861 za účasti Hospodářské komory. Po roce byla však burza pro nedostatek účastníků uzavřena. O znovuotevření burzy, tentokrát se však jednalo pouze o burzu se zbožím, bylo usilováno opět v roce 1868. Došlo k vypracování stanov burzy, burza byla otevřena, ale po roce byla její činnost opět ukončena.

Roku 1871 vydaly významné osobnosti pražského hospodářského světa, v čele s velkoobchodníkem s cukrem Aloisem Olivou, prohlášení o upsání 402 zakladatelů burzy společně s vloženými prostředky. Ještě toho roku byl schválen návrh burzovního řádu a následně i vydán. Dále došlo k první valné hromadě a zvolení burzovního výboru.

---

¹ DĚDIČ, J.: Burza cenných papírů a komoditní burza. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 1992, 295 s. ISBN 80-85431-62-9

Přes snahu burzovního výboru se nepodařilo eliminovat obchodování mimo burzu, např. v kavárnách, i přesto, že byla snížena cena vstupného na burzu ani zavedení odpoledních hodin burzovní doby. Oproti tomu byla však pražská burza s cukrem tou nejvýznamější v celém Rakousko-Uhersku. Obchodování s cukrem bylo ukončeno roku 1915 a nebylo obnoveno ani po první světové válce. To se obchodovalo již výlučně s cennými papíry, ale přesto se mimoburzovní obchod řídil burzovními uzanci.²

3) Vývoj po 1. světové válce

Meziválečné období se stalo pro pražskou burzu obdobím největšího rozmachu, když svým významem dokonce překonala burzu vídeňskou. Toto období prosperity bylo přerušeno příchodem druhé světové války, která znamenala pro pražskou burzu konec obchodování na více než 40 let³.

Další z příčin ukončení rozkvětu pražské burzy bylo zřízení obilního monopolu v roce 1933, kdy tedy existence burzy pozbyla svůj význam jako místo, kde se tvořily ceny obilí.

Činnost burzy byla opětovně omezována během 2. světové války pevným systémem řízeného hospodářství. Dále došlo k ukončení činnosti plodinové burzy v Olomouci, pražská burza skončila svoji činnost roku 1939, nebyla obnovena ani po skončení 2. světové války. Svoji činnost nezapočala po 2. světové válce ani Bratislavská burza.

Nadále však existovaly burzy plodinové. Až roku 1952 byly veškeré burzovní aktivity zrušeny nařízením vlády, likvidaci plodinových burz provedlo tehdejší Ministerstvo zemědělství.⁴

---

² DĚDIČ, J.: Burza cenných papírů a komoditní burza. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 1992, 295 s. ISBN 80-85431-62-9

³ Dostupné z <http://www.finance.cz/kapitalovy-trh/informace/burza-praha/>

⁴ DĚDIČ, J.: Burza cenných papírů a komoditní burza. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 1992, 295 s. ISBN 80-85431-62-9

4) Snahy o znovuvytvoření burzy

Po listopadu 1989 u nás dochází k oživení zájmu o burzu jako organizovanou formu. Vývoj se ubíral dvěma směry, nakonec byly přijaty dva burzovní zákony, samostatný pro burzu cenných papírů a pro burzu komoditní. Vznik burz cenných papírů jako organizovaných trhů provázela dlouhá jednání, největší překážku tvořila neexistující právní úprava zákonů.

V květnu 1991 vznikl Přípravný výbor pro založení Burzy cenných papírů.

5) Vznik Burzy cenných papírů Praha - BCPP

Samotná Burza cenných papírů Praha - BCPP (Prague Stock Exchange - PSE) byla zapsána do obchodního rejstříku ve formě akciové společnosti 24. listopadu 1992. Mezi zakladatele patřilo 12 československých bank a 5 nezávislých obchodníků s cennými papíry. První obchodní seance se konala 6. dubna s pouhými sedmi cennými papíry. K velkému zvýšení obchodovaných emisí došlo nestandardním způsobem v letech 1993 a 1995, a to uvedením akcií, které se privatizovali v obou vlnách kuponové privatizace, což vývoj bohužel negativně poznamenalo (svého času bylo na burze přítomno přes 1700 emisí cenných papírů). Za celou téměř sedmiletou existenci neproběhl na BCPP jediný úspěšný úpis nové společnosti, jež jsou zejména v USA impulsy pro rychlý rozvoj ekonomiky. Jedinou výjimkou je veřejný úpis společnosti Software602 na konkurenčním RM-Systému.

Do listopadu 1993 se obchodovalo pouze jedenkrát týdně. Frekvence obchodování se postupně zvyšovala z důvodu rostoucího zájmu investorů. Od 2. listopadu se obchodovalo v úterý a čtvrtek a od 14. března 1994 se obchodovalo v cyklu pondělí, úterý a čtvrtek.

Od 19. září 1994 se na burze konečně obchoduje každý pracovní den. Zároveň se samozřejmě prudce zvyšoval objem obchodů. Postupem času ve snaze zatraktivnit obchodování provádí burza řadu kroků k tomu, aby se stala rovnocenným partnerem na globalizujícím se akciovém trhu. Proto se snaží zejména o zvýšení likvidity (vyřazení nekvalitních emisí, dělení trhů) a přesun obchodů do kurzotvorného segmentu). V průběhu roku 1999 se stala burza dominantním organizátorem trhu s cennými papíry, neboť zprostředkovala 91% celkových objemů a převodů v České republice, které za celý rok dosáhly 2 biliónů Kč.

Nová společnost, kterou tvořilo osm bankovních domů, se 24. srpna 1992 transformovala na sdružení. Na základě přijetí zákona o burze se toto sdružení později přeměnilo na obchodní

společnost Burza cenných papírů Praha, a.s., která byla 24. listopadu 1992 zapsána do obchodního rejstříku. Obchody na ní se staly skutečností 6. dubna 1993. Po roce sestavuje burza svůj oficiální index PX 50. V květnu 1998 se rozhoduje podpořit slabou likviditu a objemy obchodů zahájením obchodování v systému SPAD (Systém pro Podporu trhu Akcií a Dluhopisů)⁵.

6) Dnešní stav

Burza stále rozvíjí obchodování, zdokonaluje metody inspekce, optimalizuje vnější vztahy a přizpůsobuje výpočetní a telekomunikační techniku potřebám provozu burzy, požadavkům členů a vývoji na světových trzích.

Zájem o vstup na český kapitálový trh mají také emitenti zahraničních cenných papírů. Burza předpokládá, že v koncepci obchodování v následujících letech již nenastanou žádné radikální změny. Burza bude nadále uspokojovat požadavky členů i investorů na služby při obchodování s domácími cennými papíry. Členové burzy budou klást podstatně větší důraz na rychlost a kvalitu vypořádání obchodů, a také na obchody se zahraničními cennými papíry.

Průběh obchodování burza podrobně sleduje a analyzuje. Obchody vyhodnocené jako neobvyklé ve smyslu zákona o opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, předává burza finančně-analytickému útvaru Ministerstva financí České republiky. Ostatní vybrané obchody splňující předem stanovená kritéria předává inspekci burzy k dodatečnému prověření. Vychází z úpravy výkonu státní kontroly obsažené v zákonu o státní kontrole. Dále inspekce burzy provádí dozorování účastníků trhu na pravidelné bázi a se zaměřením na dodržování předpisů, etických pravidel a na kontrolu kapitálové přiměřenosti.

Burza rozvíjí a zkvalitňuje vnější vztahy a komunikaci s ostatními subjekty v zahraničí i doma. Trvají záměry spojené s aktivním podílem burzy v procesu prosazení legislativních změn. Jde především o zákon o burze, o cenných papírech, obchodní zákoník. Burza se intenzívně prostřednictvím své dceřinné společnosti UNIVYC připravuje na zapojení do některé evropské vypořádací sítě, aby usnadnila vypořádávání zahraničních cenných papírů. Usiluje o brzké členství v Mezinárodní federaci burz (FIBV) a Evropské federaci burz (FESE). Současně burza připravuje své propojení do nadnárodních aliancí, které se formují.

---

⁵ <http://www.finance.cz/kapitalovy-trh/informace/burza-praha/historie/>

V současné době je jedním z prvořadých zájmů burzy podpořit své integrační předpoklady především prohloubením standardizace. Většinu standardů obvyklých na rozvinutých kapitálových trzích již plní (algoritmy používané při obchodování, platba proti dodávce při vypořádání obchodů, požadavky na technologickou podporu apod.) Při úsilí o prohloubení standardizace burza vychází ze základních doporučení Mezinárodní federace burz (FIBV Market Principles) a ze standardů západoevropských burz, kterým se přizpůsobuje zejména v oblasti legislativy. Burza se zapojila do novelizace nosných legislativních norem kapitálového trhu a postupně upravuje i burzovní pravidla a uvádí je do souladu s principy organizovaných burzovních trhů Mezinárodní federace burz, směrnicemi Rady EU a kótačními pravidly Londýnské burzy.

Burza cenných papírů Praha, a.s. je nejvýznamnějším organizátorem trhu s cennými papíry v České republice, který zajišťuje prostřednictvím oprávněných osob, na určeném místě a ve stanovenou dobu obchodování s cennými papíry. Vychází z členského principu, což znamená, že všechny obchody uzavřené na burze jsou realizovány členy burzy. Výsledky burzovních obchodů burza zveřejňuje prostřednictvím denního tisku, Internetu a informačních agentur. Dále provádí osvětovou a poradenskou činnost určenou účastníkům kapitálového trhu.⁶

7) Burzovní trhy

Pražská burza v současné době oficiálně rozlišuje čtyři burzovní trhy z hlediska prestiže cenných papírů, které jsou na trh zařazeny. Tím nejvýznamnějším je trh hlavní. Všechny emise, jež se obchodují na burze, jsou v zájmu zvýšení transparentnosti, rozděleny do několika trhů na základě své atraktivity pro investory. Přijetí na kvalitnější trh je možné jen po splnění určitých podmínek, díky nimž se tyto akcie stávají předmětem zájmu širšího okruhu potenciálních investorů, což má většinou za následek nárůst kurzu.

Do roku 1995 existovaly dva trhy - kotovaný a nekotovaný. V současné době můžeme rozlišovat čtyři segmenty trhu, jedná se o trh hlavní, vedlejší, dále trh volný a nový.

---

⁶ MUSÍLEK, P.: Trhy cenných papírů. 1. vyd Havlíčkův Brod: Ekopress, 2002, 459 s. ISBN 80- 86119-55-6

Hlavní trh⁷

Hlavní trh je jedním ze dvou prestižních trhů Burzy cenných papírů Praha. Co do informační povinnosti a přijímacího řízení je srovnatelný s trhem vedlejším. Základní odlišnost najdeme v objemu a likviditě obchodů. Průměrný denní objem obchodů činí v období jednoho roku minimálně 1 mil. Kč. Pro přijetí cenného papíru na hlavní trh je nutné kromě zaplacení poplatku ve výši 50.000 Kč splnit i další podmínky. Objem části emise vydané na základě veřejné nabídky je alespoň 200 mil. Kč (min. 20 % z celé emise cenných papírů).

Cenné papíry investičních fondů se objeví na hlavním trhu, pokud jejich základní jmění převyší 500 milionů korun. Doba podnikatelské činnosti musí přesáhnout u všech emitentů 2 roky. Vydavatelé cenných papírů musí dále pravidelně poskytovat každé čtvrtletí informace o svém hospodaření. Nezbytné je i zveřejnění ročních výsledků, informací z valných hromad, zasílání výročních zpráv a poskytování informací s vlivem na změny kurzu cenného papíru. Na hlavním trhu se obchodují převážně dluhopisy. Akcie a podílové listy jsou zde v menšině.

Vedlejší trh⁸

Druhým trhem Burzy cenných papírů Praha v pořadí je z hlediska prestiže trh vedlejší. Jeho poslání je podobné jako u trhu hlavního, je však na rozdíl od něj určen pro méně likvidní emise. Společně s hlavním trhem jde o prestižní trh Burzy cenných papírů Praha. V souboru obchodovaných cenných papírů převažují tentokrát akcie a podílové listy fondů. Emitenti se rekrutují z řady těch, kteří zaplatí poplatek 50.000 Kč a splní následující podmínky: Doba podnikatelské činnosti je delší než 2 roky, také objem části emise vydané na základě veřejné nabídky přesahuje 100 mil. Kč a na celkové emisi zaujímá alespoň 15%. Základní kapitál fondu, který chce emitovat cenné papíry, přesahuje 250 mil. Kč. Stejně jako na hlavním trhu se po vydavatelích cenných papírů vyžaduje poskytování čtvrtletních a ročních výsledků, zasílání informací z valných hromad a s vlivem na kurzy, jakožto zasílání výročních zpráv.

---

⁷ <http://www.finance.cz/kapitalovy-trh/informace/burza-praha/hlavni-trh/>

⁸ <http://www.finance.cz/kapitalovy-trh/informace/burza-praha/vedlejsi-trh/>

Volný trh⁹

Třetím v pořadí je trh volný. Každý, kdo chce vstoupit na volný trh pražské burzy, musí splnit podmínky stanovené Burzovními pravidly. Volný, původně nekótovaný trh, je určen pro emise, jejichž emitenti nemusí, na rozdíl od ostatních trhů, poskytovat burze takové množství informací, jako emitenti na prestižních trzích burzy. Na tento trh podávají žádosti o přijetí obvykle společnosti, které nechtějí plnit rozsáhlou informační povinnosti, platit vyšší poplatky nebo společnosti, jejichž emise zatím nesplňují podmínky nutné pro přijetí na jiný trh burzy. Samozřejmě existuje i řada dalších důvodů, proč jsou emise obchodovány právě na tomto trhu burzy.

Pro přijetí emise na volný trh jsou stanoveny burzovními pravidly podmínky, které musí emise splňovat. Tou základní je převoditelnost emise bez omezení a další zákonné podmínky. Burzovní komora je oprávněna stanovit další podmínky přijetí.

Samotná registrace se provádí na základě žádosti o přijetí, kterou podává emitent nebo jím pověřený člen burzy. Žádost musí obsahovat základní identifikační údaje o emitentovi a emisi s uvedením tuzemského nebo zahraničního veřejného trhu, na kterém je emise obchodována.

O žádosti rozhoduje burzovní výbor pro kótaci a rozhodnutí o přijetí se zveřejňuje.

O vyloučení cenného papíru z obchodování rozhoduje příslušný burzovní orgán.

V návaznosti na novely některých zákonů (především zákona o cenných papírech, obchodního zákoníku, zákona o dluhopisech) došlo k úpravě informační povinnosti také na tomto trhu.

Jedná se například o povinnost zasílat na burzu výroční zprávu do 4 měsíců po skončení kalendářního (příp. hospodářského) roku, pololetní zprávu nejpozději do 1 měsíce po skončení pololetí, informace o svolání valné hromady, oznámení o rozhodnutí emitenta o zrušení registrace na veřejném trhu včetně informací týkajících se veřejného návrhu, návrhy změn společenských smluv nebo stanov společnosti a celou řadu dalších informací, které mohou vyvolat významnou změnu kurzu cenného papíru nebo zhoršit schopnost emitenta plnit závazky z cenného papíru. Oproti prestižním trhům burzy však není informační povinnost na volném trhu tak rozsáhlá.

---

⁹ <http://www.finance.cz/kapitalovy-trh/informace/burza-praha/volny-trh/>

Společnosti, které mají zájem o registraci svých cenných papírů na volném trhu burzy platí pouze jednorázový poplatek za přijetí svých cenných papírů k obchodování ve výši 5.000 Kč.

Na volném trhu se obchoduje podle posledních údajů s nejvíce cennými papíry. Převažují akcie a podílové listy nad dluhopisy.

Nový trh¹⁰

Nový trh pražské burzy je určen pro mladé a rychle expandující společnosti. V tomto segmentu se však zatím neobchoduje s ani jedním titulem. Nový trh je zřejmě nejzajímavějším trhem pražské burzy. Důvodem je jeho neustálá prázdnota. Trh je určen pro mladé, rychle expandující společnosti, pro podniky se špičkovou technologií. Trh je natolik zaplněný možná i pro přísné nároky na emitenty. Emitenti na novém trhu musí kromě toho plnit i informační povinnosti shodné s vydavateli cenných papírů na hlavním a vedlejším trhu. Musí poskytovat čtvrtletní a roční hospodářské výsledky, zasílat informace z valných hromad a s vlivem na kurs, dodávat výroční zprávy. Na rozdíl od ostatních trhů připravuje emisi a ručí za plnění informační povinnosti emitenta tak zvaný patron, což je vybraný člen burzy.

8) Způsoby obchodování

Na Burze cenných papírů se obchoduje elektronicky a je burza založena na automatizovaném zpracování objednávek prostřednictvím výpočetní techniky. Na pražské burze je používáno několika typů obchodů jež jsou součástí kurzotvorného trhu. Řadíme mezi ně obchodování při pevné ceně (fixing), kdy objednávky na nákup a prodej jsou spárovány v jednom okamžiku na základě maximalizace množství zobchodovaných cenných papírů a je stanovena jedna cena.

Dalším typem jsou podílové listy otevřených podílových fondů (PL OPF), jedná se o odnož fixingu, která se používá pro zprostředkování primárních emisí a zpětných odkupů OPF. Kurz odpovídá čistému obchodního jmění OPF na 1 podílový list.

Třetím typem je průběžné obchodování při pevné ceně, které navazuje přímo na fixing za účelem dorovnání převisu, který vznikl při stanovení kurzu. Po vyrovnání převisu se v druhé fázi může volně obchodovat na základě časové priority za pevnou cenu.

---

¹⁰ <http://www.finance.cz/kapitalovy-trh/informace/burza-praha/novy-trh/>

Do této skupiny ještě patří průběžné obchodování při pohyblivé ceně (KOBOS), kdy obchodování probíhá na základě průběžně vkládaných objednávek k nákupu a prodeji. Ke stanovování ceny dochází vzhledem k momentálnímu stavu na trhu.

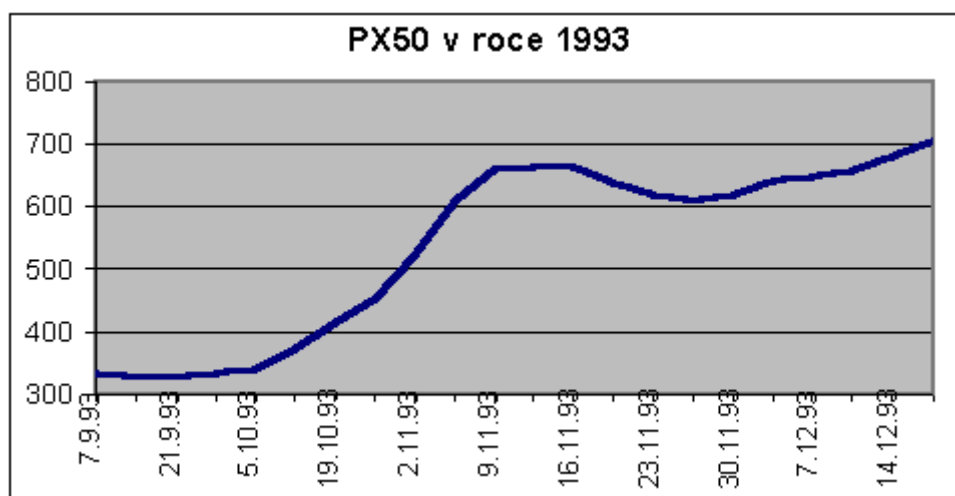
Posledním typem je obchodování v systému pro podporu trhu (SPAD)¹¹.

9) Srovnání vývoje kurzů, objemu obchodů a událostí na ně působící

1993

V okamžiku ukončení první vlny kuponové privatizace a zahájení obchodování na BCPP vstoupilo na kapitálový trh pět a půl miliónu akcionářů. Celý rok byl ve znamení seznamování se všech účastníků na trhu s procesem obchodování s cennými papíry.

Graf: Index PX50 v roce 1993

Pramen: Mladá fronta DNES; Hospodářské noviny; www.pse.cz; www.cnb.cz

Úvod byl poznamenán velkou nejistotou: úmysly nabídkové i poptávkové strany byly velmi nečitelné, objednávkové systémy nedokonalé, kapitálové operací byly poznamenány vysokým zdaněním, vypořádání obchodů probíhalo v nestandardním prostředí atd. Proto nebyly žádnou

¹¹ <http://www.finance.cz/kapitalovy-trh/informace/burza-praha/>

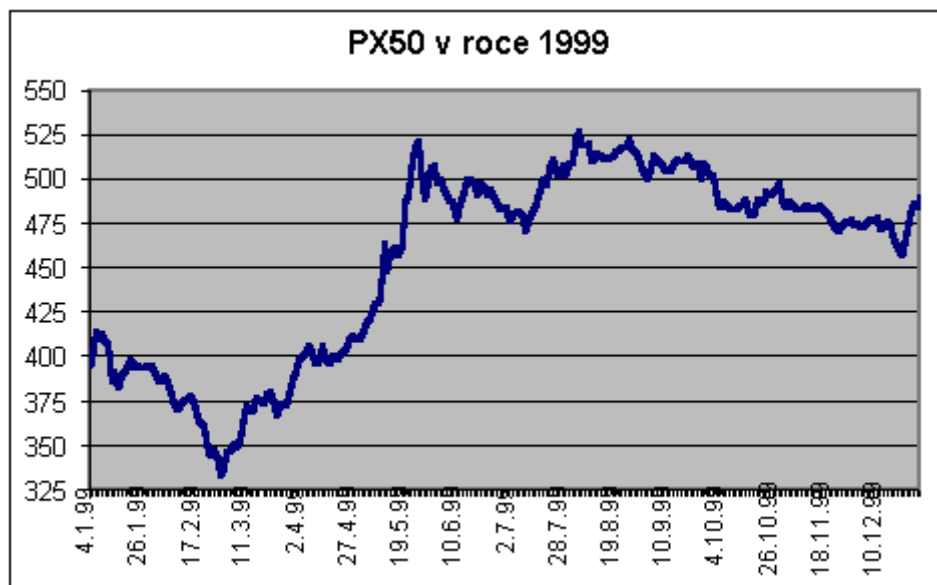
zvláštností změny kurzů během dne i o 50%. A desetiprocentní pohyby byly samozřejmostí. Nejvýznamnější emisí byl jednoznačně ČEZ, dále pak také Komerční banka a Česká spořitelna.

Po obrovských turbulencích během roku však v posledním čtvrtletí nabral trh jednoznačně růstový trend a akcie v důsledku poptávky zahraničních investorů zamířily prudce vzhůru.

1999

Po mírném posílení ze začátku roku, následoval střemhlavý pád až k 333,4 bodu, který ovlivnila "brazilská krize", zprávy o špatných ekonomických výsledcích bank (ČS i KB zaznamenaly ztrátu okolo 10 mld.Kč) a vládní prohlášení, které zpochybňovaly proces privatizace, zejména bankovního sektoru.

Graf: Index PX-50 v roce 1999

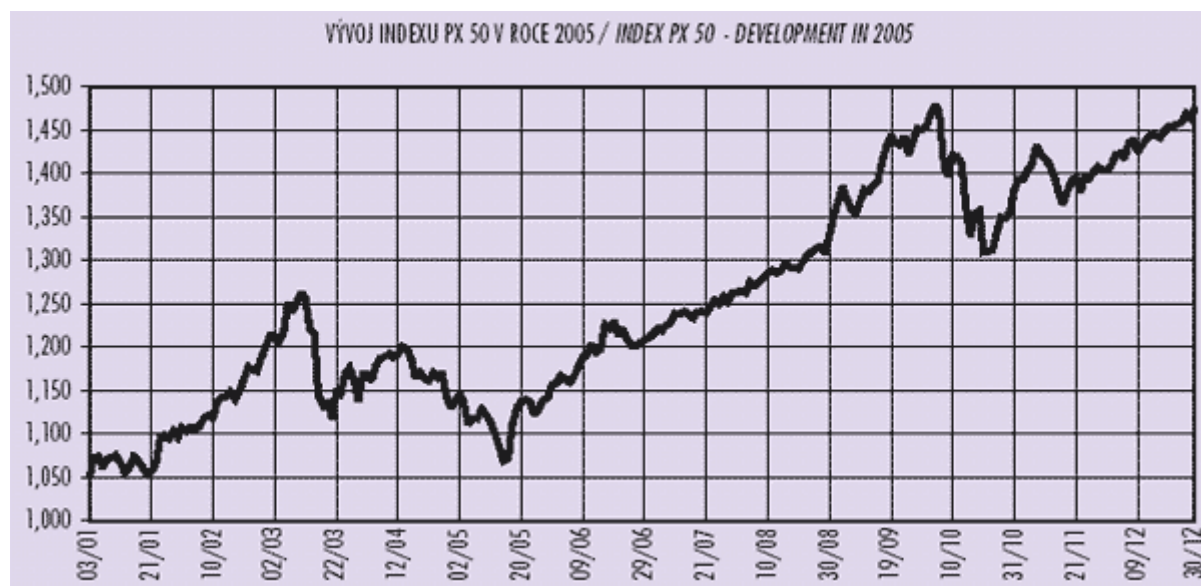
Pramen: Mladá fronta DNES; Hospodářské noviny; www.pse.cz; Ročenka HN 2000

Poté, co vláda najednou schválila plány na privatizaci České spořitelny a Komerční banky, zavládla mezi investory změna nálady a PX50 stabilně prudce rostl a překonal hranici 500 bodu. Celkový růst dosáhl přibližně 50% za 10 týdnů a např. během jediného dne (11.května) posílil o 5,99%. Během letních měsíců došlo k poklesu obchodní aktivity a s tím i spojený mírný cenový pokles. V srpnu ještě došlo ke krátkodobém vzednutí indexu až k ročnímu maximu 526,4 bodu.

Další období bylo již poznamenáno sestupnou tendencí, která byla způsobena nejistotou ohledně počítačového problému Y2K a měla za následek všeobecný odliv kapitálu z akciových trhů.

V samotném závěru roku došlo k oživení, které odstartovalo raketový nárůst českého akciového trhu v prvních týdnech roku 2000. Tentokrát index PX50 uzavřel roční bilanci s celkovým zhodnocením 24,23% na hodnotě 489,7 bodu. Velmi úspěšné byly opět emise investičních a podílových fondů (např. IPF KB, či 2.SPIF vzrostly o více než 60%), ale vzhledem k připravované privatizaci i polostátní banky: Komerční banka +70% a Česká spořitelna +50%. Ale i přes tyto optimistické výsledky, můžeme jen závidět našim sousedům, neboť v Maďarsku, Polsku nebo Německu vzrostly indexy přibližně o 40%. Důvody lze spatřovat v nedokončené privatizaci, v slabých hospodářských výsledcích, v absenci nových emisí i v nejasné politické situaci.

2005

Zdroj: www.pse.cz

Počátek roku pokračoval v oslňujícím tempu roku předchozího. V březnu překonal index PX50 hodnotu 1250 bodu a definitivně se tak dostal na historická maxima, neboť vrchol zpětně propočítaného indexu PX50 v únoru 1994 byl 1245 bodu). Každým dnem byly i překonávány rekordní objemy obchodů (25. ledna byla poprvé překonána hranice 4 miliard za den, 16. března to bylo již 7,5 miliardy a den později téměř 11 miliard a rekordním dnem se stal 1. duben, kdy proběhly akciové obchody za 12,06 miliard). Pražská burza se stala také největší z hlediska objemu obchodů ve středoevropském regionu, a to včetně vídeňské burzy.

V půli března však růst na čas umrtvila pokračující politická krize kolem premiéra Stanislava Grosse, které vyústila v jeho demisi. Jeho místo zaujal Jiří Paroubek. I když staronová koalice nakonec získala důvěru, politická mapa se na následující rok do voleb stala poněkud nepřehlednou. Povedlo se kupodivu doprivatizovat Český Telecom španělské Telefonice a za podivných okolností skončil nakonec Unipetrol v rukou polského PKN Orlen.

Burza od konce května pokračovala v další fázi růstu, kterou zakončila 4. listopadu ročním maximem indexu PX50 na hodnotě 1478,3. Po silnější říjnové korekci se burza v samotném závěru roku blížila zpět k rekordním hodnotám. PX50 zakončil rok na 1473 bodech a vzrostl tak za celý rok o 42,7 %.

Díky růstu o 118 % se stal ČEZ největší společností ve středoevropském regionu s tržní kapitalizací 436 miliard. Ještě ziskovější byl Unipetrol, který vzrostl o 137 %. Nováček Zentiva přidala 50 %. Na opačném pólu stanula United Energy a Česká Zbrojovka se ztrátami přes 22 procent.

Počet akciových emisí dále klesl na 39. Tentokrát má na tomto poklesu hlavní podíl parlament ČR. Od 1. července vstoupil v platnost paragraf o tzv. vytěsnění minoritních akcionářů, který však ve schváleném podání nabral nevídaných rozměrů a v následujících měsících došlo k faktickému vyvlastnění statisíců akcionářů u dvou stovek společností za často zcela neodpovídající ceny. Na burze se však objevily i dvě nové zajímavé emise, a to Orco Property a CME. Bohužel se u obou jedná pouze u duální listing a jejich hlavní a domovské trhy se nacházejí jinde (Euronext, resp. Nasdaq).

Jak již bylo řečeno, objem akciových obchodů dosáhl rekordních hodnot a vzrostl o více než dvojnásobek na 1 041 miliardy Kč. I přes další pokles obchodů s dluhopisy vzrostl i objem burzovních obchodů na téměř 1,6 biliónu. Akcie tak definitivně přebraly vedoucí úlohu na pražské burze. V jejich čele stanul ČEZ, kde proběhly obchody za 299 miliard. Následoval Český Telecom (288 mld.), Komerční banka (206 mld.) a Zentiva (100 mld.).

10) Závěr

Z předložených informací jsem vysledovala, že se vývoj burzy na území České republiky zprvu potýkal s nízkou účastí zájemců o organizované obchodování. Snahy o její založení zpočátku nebyly natolik důsledné a silné, aby odolaly nastalým problémům, a proto neměly původní burzy dlouhé trvání. Situace se stabilizovala v meziválečném období, kdy se burza těšila největšímu rozkvětu. Po 2. světové válce však burza obnovena nebyla a její činnost se rozběhla až po změně politického režimu na počátku devadesátých let.

Současný vývoj Pražské burzy hodnotím jako pozitivní, Burza cenných papírů Praha je nejvýznamnějším organizátorem trhu s cennými papíry v České republice. Dochází k nárůstu významnosti BCPP a stoupá i počet obchodujících, dále dochází ke zdokonalení metod inspekce, neustálému vylepšování výpočetní techniky a systémů. Pražská burza se stále intenzivněji snaží o vyrovnání světovým trhům.

11) Příloha:

Přehled **nejdůležitějších událostí** na Burze cenných papírů Praha¹²:

Datum	Událost
24.11.1992	Vznik Burzy cenných papírů Praha, a.s.
6.4.1993	Zahájení obchodování se 7 emisemi cenných papírů
22.6.1993	Uvedení 622 emisí akcií z 1. vlny kuponové privatizace na burzovní trh
13.7.1993	Uvedení 333 emisí akcií z 1. vlny kuponové privatizace na burzovní trh
5.4.1994	Zahájení výpočtu oficiálního burzovního indexu PX 50
1.3.1995	Uvedení 674 emisí akcií z 2. vlny kuponové privatizace na burzovní trhy
6.4.1995	Zavedení 2 souhrnných indexů PX-GLOB a PXL a 19 oborových indexů
1.9.1995	Zavedení nového členění burzovních trhů na hlavní a vedlejší (původně kotovaný trh) a volný trh (původně nekotovaný trh)
15.3.1996	Zahájení obchodování v systému KOBOS (průběžné obchodování při proměnlivé ceně) s 5 emisemi akcií a 2 emisemi obligací
1997	Vyřazení 1301 nelikvidní emise akcií z volného trhu burzy
5.1.1998	Převedení 35 společností z hlavního trhu na vedlejší trh z důvodu nesplnění stanovené výše likvidity na centrálním trhu
25.5.1998	Zahájení obchodování v systému SPAD (Systém pro podporu trhu akcií a dluhopisů)
4.1.1999	Zavedení nového, kontinuálně propočítávaného, indexu PX-D, zahájení kontinuálního výpočtu PX 50
20.9.1999	Vyřazení 75 emisí akcií z volného trhu
2.5.2000	Zahájení realizace projektu Jednotné knihy objednávek (JKO)
14.6.2001	Přijetí burzy za přidruženého člena Federace evropských burz (FESE)
1.10.2002	Zahájení obchodování s první zahraniční akciovou emisí ERSTE BANK
1.5.2004	Řádné členství burzy ve FESE v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie
květen	Udělení statutu definované zahraniční burzy americkou Komisí pro cenné papíry

---

¹² <http://www.finance.cz/kapitalovy-trh/informace/burza-praha/>

- 2004 a burzy (US SEC) a zařazení pražské burzy do prestižního seznamu neamerických burz bezpečných pro investory
- 28.6.2004 Zahájení obchodování s první primární akciovou emisí ZENTIVA
- 8.12.2005 Objemy obchodů v průběhu roku poprvé překročili bilionovou hranici, celkový objem obchodů za rok 2005 dosáhl 1041,2 mld. korun
- 17.3.2006 Poslední den výpočtu indexů PX 50 a PX-D, které jsou nahrazeny souhrnným indexem PX.
- 4.10.2006 Zahájení obchodování s investičními certifikáty
- 5.10.2006 Zahájení obchodování s futures
- 7.12.2006 Zahájení obchodování s primární akciovou emisí ECM
- 11.12.2006 Začátek obchodování s warranty na oficiálním volném trhu
- 18.12.2006 Zahájení obchodování s primární akciovou emisí PEGAS NONWOVENS

12) Použitá literatura a zdroje:

- 1) JIRKŮVOVÁ, M. MAREK, K. TOMÍČKOVÁ, S.: Banky, burza cenných papírů. 1.vyd Brno: Masarykova Univerzita, 1994, 231 s. ISBN 80-210-0924-1
- 2) DĚDIČ, J.: Burza cenných papírů a komoditní burza. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 1992, 295 s. ISBN 80-85431-62-9
- 3) MUSÍLEK, P.: Trhy cenných papírů. 1.vyd Havlíčkův Brod: Ekopress, 2002, 459 s. ISBN 80- 86119-55-6
- 4) <http://www.finance.cz/kapitalovy-trh/informace/burza-praha/>
- 5) <http://referaty-seminarky.cz/burza/>
- 6) <http://www.bisonrose.cz/napsali-Prazska-burza-cennych-papiru-spousti-novy-web-260.htm>